

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit št. 2 D, do 100 vrt. 2 D 50 p, večji inserati petit vista 4 D; novice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravnštvo: Knallova ulica št. 5, pristope. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knallova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Novo italijansko nasilje

V času, ko forsirata gg. Mussolini in Ninčič razne konvencije, ki so se že pred sprejetjem pokazale kot za našo državno in narodno stvar skrajno škodljive, pada na naše rojake pod Italijo udarec za udarcem. Vistem trenutku, ko g. Bodroga urgora pri zunanjem ministru ratifikaciji netunskih konvencij, preživljajo Jugosloveni v deželi dvatisočletne kulture najstrašnejše čase. Slovenski jezik je izginil iz vseh šol, slovensko učiteljstvo je razgnano na vse strani, slovenska duhovščina je moralna kloniti pred ukazi Vatikana in opustiti vsako slovansko besedo v cerkvi. Fašizem je vzel v zakup vso narodnost in vero. Po deželi so izginila vsa kulturna društva, ki so spričo barbarskega postopanja fašizma itak samo životarija in bila izključena od vseh javnih nastopov.

In sedaj, ko so fašisti pijani zmage nunciili in prepričili vsako kulturno delovanje Slovencev, so se spravili na stavoska društva, ki se niso slepo prisegala na fašistovski evangelii. Uradnim pozivom, taj se vpišejo Slovenci v fašistovske organizacije, se je odzvalo le par ozahajevcev. Poseben pritisik pa se je vrnil na slovensko učiteljstvo, v katerem so zrli fašisti po raznaredenju duhovščine s pomočjo Vatikana še edine kulture čimljene podjarmljene Slovencev. Ko so fašisti uvidej, da slovensko učiteljstvo tudi pod najhujšimi grožnjami ne klone, so posegli po glavu sredstvu in argumentu fašizma, na silu.

Tržaški prefekt je včeraj v torek razpustil stanovsko društvo jugoslovenskih učiteljev v Italiji, »Učiteljsko Zvezdo.«

Razpuščena je osrednja organizacija v Trstu in vse njene podružnice na deželi. Društvo ni mogel nihče očitati protidržavne postopanja, niti vmesavanja v italijansko politiko niti kakega drugega dejanja, ki bi lahko imelo v normalnih in zakonskih razmerah za posledico najhujšo kazeno, ki sploh more zadeati kako korporacijo, razput. Ničesar drugega niso zagrešili slovenski učitelji, kot oo, da se niso počastili. V dežetu pravi tržaški prefekt, da posebna organizacija jugoslovenskega učiteljstva v Italiji nima nikakega razloga za nadaljnji obstoj, ker obstajajo povsod fašistovske sindikalne organizacije. To je vsa italijanska argumentacija za razput društva.

Slovenski živelj je s tem zopet teško prizadet. Z »Učiteljsko Zvezco« pada zopet ena onih večjih slovenskih organizacij v Juhilske krajine, ki je ustvarila za Slovence mnogo kulturnih naprav, k sedaj padejo z njo vred. Razpuščen je učiteljski pevski zbor, ki je bil odsek »Zvezze«, prenehali mora. »Učiteljski list«, ki je doslej branil, v kolikor je to danes v Italiji sploh možno, interes slovenskega naroda in njegovega učiteljstva. »Zvezca« je bila ustanovljena leta 1920 in si je stavila za cilj varovanje in pospeševanje interesov slovenskega učiteljstva, ob enem pa tudi skrb za čimvečje kulturno povzdrogo učiteljstva in z njim vred sloven. ljudstva, ki je bilo od države oropano vseh svojih pravic.

Za naš živelj v Italiji pomeni ta ukrep tržaškega prefekta, ki je bil brez dvoma izvršen z odobravanjem centralnih italijanskih oblasti, hud in težak udarec. Dežela dvatisočletne kulture pa si je spletla nov list v lovorjev venec svojega barbarskega postopanja načrnam narodnim manjšinam.

Nettunske konvencije še niso ratificirane! Italija se moti, also misli, da bo s takim postopanjem ublažila ogroženje, ki so ga v vsakem iskremem in postenem Jugoslovenom izviale vesti o neprostenem popuščanju naše vlade napram Italiji. Ninčičeva italijanska politika je res, kakor pravi Stejan Radić, samo »gospodarska politika. Narod je ne razume in je ne odobrava. To bosta prej ali sleg morala spoznati in uvideti tudi gg. Ninčič in Mussolini.

SAMOMOR POLKOVNIKA

— Skopje, 4. avgusta. Včeraj dopoldne se je usmrtil polkovnik Vojslav Jovanović, ker ni mogel preboleti kazni, ki je bila obenem združena s premestitvijo v Južno Srbijo.

NOV ZAKON ZA POBIJANJE DRAGINJE

— Beograd, 4. avgusta. Vlada se bavi z zakonskim načrtom za pobijanje draginje. Zakonski načrt se naslanja na izjave, ki jih je svojcas pod mlajster za socialno politiko. Vlada zadružuje podrobnosti o tem zakonskem načrtu, ker se boji, da bi ji moglo skoditi pri občinskih volitvah v Srbiji Črni gori.

Radić o razmerah v Sloveniji

Stjepan Radić na Bledu. — Klerikalci ne morejo v vlado. — Korošec in Pašić. — Velika župana Baltič in Pirkmajer sta sad gospodarske politike. — Sporazumi ostane.

— Zagreb, 4. avgusta. Včeraj je predsednik Hrvatskega seljaškega stranke Stevan Radić odpotoval z ljubljanskim brzovlakom na Bledu, kamor potuje, kadar se je izjavil dopisniku zagrebških »Novosti«, v privatnem poslu. Radić se vrne danes zvečer v Zagreb in predi v četrtek skupščino v Krivem Pustu pri Senju. Stevan Radić baje ne bo zahteval avdijence na dvoru, marvec se bo samo vpisal v knjigo, če pa ga bo kralj pozval, bo seveda odšel k njemu.

Spotoma je zagrebški novinar interveniral Stevana Radića o raznih aktualnih vprašanjih. Stevan Radić je odločno demantiral vesti beogradskih listov, da sta gg. Košutič in Predavac govorila z Davidovićem radi razsrejne vlade. Davidovićevci so sploh čudni ljudje. S pašičevevci so najhujši nasprotniki, klub temu pa mu vneto pomagajo rušiti Uzunovićevu vlado, ki je najboljša, kar smo jih imeli v Jugoslaviji. Ako pa mislio davidovićevci v vladi nadomestiti radićevce, se kruto varajo.

O SLS je izjavil Radić: »Klerikalci so izven vseh kombinacij. Kaj hočete? Ce trdi Korošec, da je najbolj pameten in najbolj pošten, kdo bo šel potem žnjim. Slovenci bi morali biti v vladi, toda le njihovi strokovnjaki, če tudi so pristaši SLS. To sem predlagal, ko je prišlo do sporazuma. Klerikalni politiki ne morejo v vlado, ker imajo, kakor veste, svoj katoliški svetovni nazor in se o vprašanju konkordata postavili v nasprotju s stališčem države. Oni nočejo razumeti, da bi mogli njihovi strokovnjaki sodelovati v vladi, ampak zahtevajo, da stopijo v vlado samo njihovi strankarsko eksponirani ljudje. G. Korošec bi hotel posnemati Pašića. Vse samo on in njegovi. To načelo pa se morda lahko izvaja s 140 poslanci, ne pa z 20. Radi zakulisnih zvezvladajo v Sloveniji samostojni demokrati. Velika župan Baltič je Orjunaš. Baltič in Pirkmajer sta slaba upravna

uradnika, toda velika partizana. Gosp. Maksimovič nam je odgovoril, ko smo sklepali sporazum: »Da vidimo ali so dobrni. Sedaj smo se prepričali o nasprotiu. Vidite, vprašanje velikih županov Baltič in Pirkmajerja je praktičen primer gospodarske politike. Radiči koli so proti njima, radičevci so proti njima, ona pa sedita na svojih mestih. Ako soglašamo v načelih, tedaj ma-

li incidenti ne morejo rušiti sporazuma. Lahko vam rečem, da po občinskih volitvah ne bo izpremem v položaju. Rečem vam, da smo tako lojalni, da bi prej povedali g. Uzunoviću, nego se za njegovim hrbotom pogajali z Davidovićevci. Kar se tiče Nikiča, vam lahko povem, da ima samo osem podpisov, ne pa klub, ki se še ni konstituiral, in da zahtevamo baš radi tega, naj se odstrani iz vlade.

Stepan Radić v avdijenci.

— Bled, 4. avgusta. Včeraj zvečer je prispet voditelj HSS Stevan Radić na Bled. To pot se je vozil v priprostem oddelku III. razreda. Danes dopoldne je odšel na dvor ter se vpisal v dvorsko knjigo, na kar je bil sprejet v avdijenci od kralja.

Oster napad na katoliško duhovščino.

— Zagreb, 4. avgusta. Povodom proslave sv. Frančiška, ki se vrši po samostanah franciškanskega reda na Hrvatskem, v Daljnici in v Bosni in Hercegovini, prinaša današnji radičevski »Dom« zelo oster napad na hrvatsko duhovščino. Stevan Radić zamerja med drugim zagrebškim franciškanom, da so na proslavo, ki se je vršila na Kaptolu, povabili tudi Orle, ter zagnene nasprotnike hrvatskega Sokolstva. Franciškanbi bi se moralni zavedati, da bi bile njihove cerkve in njih samostana prazni, če ne bi bilo hrvatskega sejlaškega naroda, ki se po bo odvrial od njih, ako bodo vodili politiko, ki ni v skladu s politiko hrvatskih seljakov.

Sporazum o solunski coni in železnici

Železnica ostane v grški upravi, Jugoslavija pa dobi prometne privilegije. — Jugoslovenski prometni komisar.

— Beograd, 4. avgusta. Poslanik Gavrilovič je včeraj zapustil Beograd in se vrnil na svoje službeno mesto v Atenah, kjer bo nadaljeval in završil pogajanja z grško vlado Pogajanja potekajo ugodno. Med obema vladama je že dosežen v glavnih obrisih popoln sporazum glede solunskih železnic in načine v conu v Solunu. Naša vlada je priznala popolno grško suverenost nad solunsko železnicijo, grška vlada pa nam je priznala posebnega jugoslovenskega komisarja, ki bo nadziral naš promet s svobodi-

no jugoslovensko cono v Solunu. Eventualne spore med grško upravo solunske železnic in jugoslovenskim komisarjem bo reševal komisar Država narodov. Grška vlada je priznala naši državi nadalje pravico posiljanja plombiranih vagonov, ki bodo smeli voziti med svobodno solunsko cono in našim teritorijem.

Ta dogovor sledi v glavnem na pogajanjih, ki sta jih uvela meseca marca jugoslovenski zunanji minister dr. Ninčič in grški zunanji minister Rufos v Zenevi.

Borba za nasledstvo po ministru Gjuričiću

Sprememba v finančnem ministrstvu. — Splošna rekonstrukcija vlade.

— Beograd, 4. avgusta. Po smrti ministra pravde Marka Gjuričića se govor v političnih krogih, da bi na njegovo mesto moral priti Laza Marković. Imenuje se tudi imen Ninka Perič, ki bi zapustil finančno ministrstvo. Boža Maksimovič pa forsira svojega somišljenika poslanca Dragišo Leovaca.

— Beograd, 4. avgusta. Danes potuje v Karlove Vary direktor Hipotekarne banke Bogdan Marković, ki se sestane z Nikolom Pašičem. Po zaupnih informacijah naj bi izpraznjeni mesto umrela ministra pravde zasedel sedanji finančni minister dr. Niko Perič, finančni ministrstvo pa dr. Laza Marković. Verjetno je, da pride povodom zasedbe izpraznjenega ministrstva pravde do obširne rekonstrukcije vlade.

PRENOS OSTANKOV MARKA GJURIČIĆA

— Beograd, 4. avgusta. Danes zjutraj je odpotoval v Karlove Vary vlovo po počasnem ministru pravde Marku Gjuričiću v spremstvu državnega podstajnika v ministrstvu za šume in rudnike dr. Kujundžića, ki bo imenom naše vlade ureil vse potrebitno, da se prepelje triplu pokojnega Gjuričića na državne stroške v Beograd.

Znižanje tovornih tarif?

— Beograd, 4. avgusta. Včeraj je ministru prometa Vasa Jovanović dolgo konferiral z direktorji železniških direkcij. Sodijo se, da bo ministrstvo prometa v kratkem zmanjšalo prevozne postavke za blago, ki ni luksusno. Za prevoz luksusnega blaga bo ostalo pri starih prevoznih postavkah.

BOBICEVA LISTA GOTOV

— Beograd, 4. avgusta. Včeraj zvečer so Bobicevi pristaši sklicali ožjo sejo, na kateri so hoteli sestaviti svojo posebno kandidatско listo. Seja naj bi se vršila v restavraciji Claridge, kamor pa je vdril policija ter prepričala sestanek. Nato so se Bobicevi somišljeniki med živahnimi protesti proti našemu policije odstranili iz restavracije ter odšli na zasebno stanovanje Bobiceva, kjer so sestavili in podpisali kandidatско listo z Bobicem na čelu. S sestanko je bila odpeljana Nikolici Pašiću vdanostna brzojavka, v kateri ga pozdravljajo Bobicevi prijatelji kot svojega voditelja.

ABSTINENCA IN VOJNI DOLGOVI

— Newyork, 4. avgusta. Abstinencični odbor metodistične cerkve objavlja izjavbo, v kateri pondarja, da bi mogla Evropa v najkrajšem času poplačati svoje dolgove Združenim državam, ako bi le hotela vplivati prohibicijo ter vporabiti ogromne vaskoletne izdatke za alkoholne pijače kot odplačilo za doigove. Združene države prišedijo po vplivali prohibicije letno pet milijard, kar je glavni izvor sedanje rastočne blaginje.

Skupna demarša velesil v Sofiji

Počlaniki Francije, Anglije in Italije so svetovali bolgarski vladi, naj uredi mirni potom konflikte z Jugoslavijo in Rumunijo.

— Beograd, 4. avgusta. Jugoslovenska in rumunska vlada sta obvestili z padne velesile o poslednjem incidentu v Dobrudži in Južni Srbiji ter opozorili velesile, da se to stanje ne more več prenašati. Ako bolgarska vlada ne bo reagirala na diplomatične korake, bosta rumunska in jugoslovenska vlada prisiljeni, da nastopita z radikalnejšimi sredstvi v obrambo svojih državnih mej.

Radi to note jugoslovenske in rumunske vlade so včeraj poslani Francije in Anglije v Sofiji posetili zunanjega ministra Burova ter nasvetovali bolgarski vlad, naj uredi spore sosednjimi državami na prijateljski način in naj v bodoče prepreči incidente, ki bi lahko skodovali Bolgarski. Zunanji minister Burov je v svojem odgovoru povabil, da bo bolgarska vlada skupala urediti nastala nesoglasja mirnim potom.

Beogradski politični krogi vedo po-

Verski boji v Mehiki

Beg redovnikov in redovnic. — Žalni dan v Vatikanu.

— London, 4. avgusta. Mehikanski svečeniki, zlasti redovniki, so v zadnjih dneh trumoma prekoračili mehikansko mejo ter prestopili na ameriških tla. Mehikanski redovniki so hočeni naseliti v Texasu, Arizoni in Južni Kaliforniji. V El Paso je včeraj prispeло 500 redovnic, večinoma uršulink in karmeličank.

Sodi se, da se med redovniki in svečeniki nahajajo tudi posvetni nasprotniki in zarotniki vlade predsednika Callesa, ki zbirajo svoje pristaše, da bi v ugoden trenotku vpadi v Mehiko ter strmolgavili vladu. Kakor zatrdijo, razpolagajo zarotniki z večimi kolicinami oružja in municije.

— Rim, 4. avgusta. Vatikan je proglašil 1. avgust kot dan zavojanja radi pregnanja cerkve v Mehiki. Zato so odpadli ta dan vsi sprejemni in ceremonije v Vatikanu. Papiez je daroval mošo v svoji privaten kapelicu in je molil za mehikanske katoličane. Vatikanski dostojanstveniki presojo položaj razmeroma mirno, ker so prepričani, da bo moralna mehikanska vlada izpremeti svoje metode, ako bo hotela obvladati od mehikanskih katoličanov. Informirani krogi trde, da je Vatikan diplomatskim potom naprosil Združene države, naj bi poskusile omiliti ostrino Callesovih dekretov.

Drzen vlot v Ljubljani

— Daens, najbrže zdaj zjutraj, je bil v Kolodvorski ulici izvršen drzen in rafiniran vlot. Način in izvedba vlotom je bil v ljubljanski kriminalni kroniki neobičajna. Vlotmlec je skoraj do golega okradel reducirane državne uradnike. Na se nepojasnjeno način se je neznan vlotmlec vtihotaplil po noči v hišo kamnoseka in industrijalca g. Vodnika v Kolodvorski ulici ter najbrže pokušal napraviti vlotni v stan

Dunav in druge reke zopet naraščajo

Na Slovaškem.

Na Slovaškem je v ponedeljek ves dan deževalo. Hidrografični oddelki ministra javnih del v Bratislavji poročata, da Dunav na Slovaškem rapidno narašča. Pri Bratislavi je dosegel 528 cm, pri Dunaju 506 in pri Kornaru 546 cm. V Avstriji je dosegel Dunav na nekaterih krajih višje stanje, kot pri zadnjih velikih poplavah, na Slovaškem pa za enkrat se ni nevarnosti, da bi vode takoj narašle. Reka Morava kljub deževnemu vremenu ni prestopila bregov.

V Tatrji in vo dolini reke Vah se so na več krajih v nedeljo utrgali oblaki. Radi silnih nivalov je bil železniški promet na košicko-bohuminski proggi ustavljen. Voda je porušila blizu postaje Stryb nad 100 metrov železniškega nasipa, tako da je bil tovorni promet popolnoma ustavljen, osebni se je pa vrnil s prestopanjem. Reka Vaha je narasla od 247 na 348 cm nad normalo. Cestni promet počiva, ker je voda preplavila vse ceste. Prebivalstvo desneg brega je popolnoma odrezano od mest in vasi. Vas Orlove je popolnoma pod vodo. Voda je zalašila tudi manufakturno tovarno v Žilini. Tudi druge slovaške reke so močno narašle. Tako je narasla reka Nitra od 17 na 81 cm nad normalo, re-

ka Latorica od 82 na 205 in reka Bodrog od 258 na 388 cm.

V drugih državah.

Radi neprestanih nivalov v alpskih deželah je začel Dunav in Avstriji zopet rapidno naraščati. V ponedeljek je dosegel 273 cm nad normalo, včeraj pa že 378 cm. Vsi niže ležeči kraji v dunajski okolici so pod vodo. Dunav je poplavil v nedeljo in včeraj vse polje in vrtove na obeh bregovih.

Hidrografični oddelki madžarskega poljedelskega ministra poročata: Iz gornjega toka Dunava se bliža nov val katastrofalnih poplav. Pričakovati je, da dosegne Dunav pri Budimpešti 6. avgusta 580 cm nad normalo, tako, da bo velik del budimpešanske okolice pod vodo. Parobrodna družba je že pozvala lastnike skladisk, naj pravočasno spravijo svoje blago na varno.

Iz Berlina poročajo o katastrofalnih poplavah ob rekah Desavi in Labi, kjer so uničeni vsi poljski pridelki. Tudi iz Pekingja prihaja poročilo o veliki povodenjski katastrofi. V Konauu, kjer ima svoj sedež general Vupejju, so naprave poplavne ogromno škodo. Uttonilo je 4000 oseb.

Dogodki križem Jugoslavije

Zagrebški kinematografi groze s štrajkom. — Večmilionjske

poneverbe v lepoglavski kaznilnici. — Osješka afera.

Minister notranjih zadev je izdal znano naredbo, da se mora od 1. avgusta naprej pobirati na vse vstopnice posebna taksa po 2 dinarja v koriščenju fonda za poplavljence. Zoper ta odlok pa so se vprvi lastniki zagrebških kinematografov od kar se zaceli pobirati to tako, da je obisk silno padel, tako da trpe občutno škodo, zlasti še, ker morajo itak 40 odstotkov od vstopnine oddajati državi in občini na raznih takšah. Včeraj se je vršilo zborovanje lastnikov zagrebških kinov; po zborovanju so lastniki posetili velejega župana ter mu izjavili, da bodo prisiljeni podjetja zatvori, ako se ta naredba takoj ne ukine. Opozorili so ga tudi na to, da minister notranjih zadev ni upravičen nalagati novih davkov, ki piso predvideni niti v proračunu, niti ni za to pooblaštild v finančnem zakonu. Nadalje zatrjujejo lastniki zagrebških kinematografov, da se ta taksa v beogradskih kinih sploh ne pobira. Davni urad v Zagrebu ni hotel izdati vstopnic, ker so se lastniki kinov branili, plačati to takso v naprej, kakor je to običajno pri državnem veseliciščem davku. Organizacija lastnikov kinematografov je izjavila, da je pripravljena storiti za poplavljence vse, kar je v njih moč, protestira pa, da bi se jo k temu sililo na način, ki ogroža obstoj podjetij.

Mnogo prahu je svoje dni dvignila aretacija ravnatelja kaznilnice v Lepoglavi, kjer je nenadna revizija odkrila velike nerodnosti. Ravnatelj zavoda dr. Šaban je bil takrat aretiran in zaprt, po nekih pa oddan v bolnico radi opazovanja duševnega stanja, ker se s strani njegovih sorodnikov zatrjuje, da ni popolnoma normalen. Med tem je bila v Lepoglavo odposlana od ministra posebna komisija, ki je vse poslovanje v zavodu revidirala. Preiskava je trajala več mesecev. Te dni je komisija svoje delo končala ter predložila ministrstvu pravde svoje poročilo, ki obsega osem zvezkov po 100 s strojem pisanih pol.

Iz tega poročila izhaja, da je dr. Šaban poneveril v škodo države 5.710.999 Din 16 p. nad 2 milijona dinarjev dohodka pa je sploh utajil in porabil zase. Preiskava je bila zelo otežkočena, ker ni bilo na razpolago nikakih zapiskov. Skladišča in drugi oddelki zavoda so bili povsem brez vodstva in evidence. Komisija je morala preiskovati vse dobove zavoda in je zelo verjetno, da je odkrile delmarverzijo, dočim semnogi trgovci in drugi, s katerimi je bil dr. Šaban v »poslovnih« zvezah, sploh niso

javili. Po imenju komisije bi lahko imela država od zavoda lepe dohodek, ako bi bilo vodstvo v poštenih rokah. Pokazala se je znova potreba strožjega nadzorstva in večkratnih revizij vseh sličnih zavodov, ki so pod državno upravo.

Vprašanje, ali je blagajnik železniške postajke v Osijeku Reichherzer izvršil samomor ali pa jo postal žrtev roparskega umora, še vedno ni razčleneno. Zagrebška medicinska fakulteta je podala te dni svoje strokovno mnenje v tej zadevi. Strokovnjaki samomor ne izključujejo, pripuščajo pa tudi možnost umora. Ubodi v srcu so lahko podani od roke samomorilca, ker so v sodno-medicinski praksi znani slučaji, da so si samomorilci prizadejali več smrtnih ran. Ker je imel mrtvi Reichherzer v roki pero, so nekateri izključevali samomor, češ, da bi mu bilo v tem slučaju gotovo padlo iz roke. Strokovnjaka mnenje pa pravi, da tudi to ni izključeno, ako je bil že prvi ubod smrtnonos.

To mnenje strokovnjakov je izzvalo v Osijeku veliko senzacijo, ker se potrujuje domneva, da je Reichherzer izvršil samomor in samo fingiral roparski umor. Kljub temu pa namerava državno pravdinstvo obtožiti zaprtega Kirchlechnerja radi roparskega umora.

Kakor smo že poročali, se je izvršila v ponedeljek na madžarski obmejni postaji Kelebi pri Suboticu med našim in madžarsko delegacijo v smislu tozadnevnih pogodb izmena političnih zločincov. Naša država je izpustila 16 madžarskih državljanov. Madžarska pa je vrnila 14 naših ljudi. Pri predaji sta obe delegaciji prečitali akte o pomilovanju. Madžarsi, ki jih je predala naša delegacija Madžarski, so bili obsojeni na težko ječo po 2, 3, 5, 10 in eden celo na 15 let. Slednji je bil znani dr. Geza Weis, ki je bil obsojen radi štipendije in raznih drugih delikrov po zakonu o zaščiti države.

Ko je bil pomilovščenim Madžarom v kaznilnici prečitan akt o pomilostivosti, so bili samoumevno vsi iz sebe samega veselja. Ko pa so zvedeli, da bo za njih 16 izpuščenih samo 14 naših, na Madžarskem zaprtih državljanov, sta začela dva »stavkatki« in nista hotela zapustiti zapora. Užaljena je bila njihova madžarska čast, da mi naše ljudi cene tako visoko, da zadostuje 14 jugoslovenskih pomilovščencev za 16 čistokrvnih Madžarov. Seveda pa sta se po nekih le premislila in tudi odšla iz zapora.

vam včeraj ropari vzeli vašo prtljago in ali se je ono indijsko bodalo nahajalo med to prtljago?«

»Da, gospod nadinspektor. Vzeli so v svoj avto obo malo, usnjena kovčka, iz katerih je obstajala vsa moja in Eližina prtljaga. V mojem kovčku se je nahajalo tudi ono bodalo, drugih vrednostnih stvari pa ni bilo notri, samo perilo, oblike in toaletne potrebuje.«

»Hvala. Vse gre dobro, v najkrajšem času vam privedem vašo zaročenko. Povejite mi samo naslov hotela, v katerem se nahajate.«

»Terminus Hotel, soba 283. Imam telefon v sobi.«

»Dobro, obveščeni boste skoraj govoriti pojutrišnjem popoldne. Do takrat mi ostanite zdravi in ne podvzemite prav nikakih korakov. To vam se enkrat zabičujem. Na svrdenje, dragi Grant!«

Ko je Grant odšel iz Scotland Yarda, so bili njegovi živci stavljeni za veliko preizkušnjo. Boj ali trpljenje bi mu bilo mnogo ljubše kakor brezdelno čakanje in onemogoč zaupanje v usodo. Sicer je bil pa prepričan, da se mora storit dobro izteči, ker jo je vzel v roke najslavnejši detektiv Anglije.

Zvečerilo se je že, ko je nadinspektor Kerry stopil s strehe avtobusa. Stal je na trotoarju in se nekaj trenutkov oziral na desno in levo po Piccadilly, veliki ulici sredi Londona. Noč je bila vlačna in temna, začelo je deževati in

Ljubljanski sejem in tržni dan

Današnji mesecaj živinski sejem z ozirom na kritični gospodarski položaj ni bil dobro obiskan, tudi pogon živine ne prevelik. Kljub temu so cene padle, razen cen mladičem-preščkom, ki so poskocile. Na sejem je bilo pragnih: 28 konj, 9 žrebet, 90 volov, 97 krav, 26 telet in 146 preščkov, starih od 4 do 6 tednov. Cene aproksimativno: konji par od 5000 Din dalej, voli: I. 8 Din kg žive teže, II. 7.50 Din, III. 7. Din, teleta 10 do 11 Din, krave klobasice 3 do 4 Din, plemeški 5 do 6 Din, preščki od 250 do 400 D in več po komadu. Kupčija je slaba.

Na živilskem trgu je bilo opaziti dane velik dozov zgodnjega sedja, zlasti hruski in jabolk. Blago je bilo pripeljano deloma iz Štajerske, deloma iz Voivodine odnosno iz Bosne. Štajersko blago je sortirano, lepo in zdravo, dočim je blago iz drugih krajev nesortirano. Na trgu so se pojavili Bosanci, ki najprej ponujajo blago domačim gospustom, a ga pozneje prodajajo na Vodnikovem trgu za isto ceno kakor gospustom. Ker nimajo obrtnega dovoljenja in ker ne plačujejo nikakšega davka, so ti Bosanci, katere so pregnali iz Zagreba, Celja in Maribora in se sedaj zatekli v Ljubljano, izvrali med domačimi branjevci in prodajali sadja proteste in mestne občine je ukrenila, da ne smejo ti prodajalcem sadja vsak dan nuditi svojega blaga na trgu na drobno, ampak le ob tržnih dneh. Bosanci so se pred dnevi pritožili proti ukrepu mestne občine oziroma tržnega nadzorstva na velejake župana. Mestna občina je velikemu županu zadevo pojasnila.

Zdrave štajerske hruske so na drobno po 6 Din kg, na debelo po 4 Din. Okolični so na trg pripeljali tudi ogromno kolicično prav lepih borovnic. Gob je zelo malo, največ lisic. Cene sadju se gibljejo v splošno normalno brez vsakih večjih sprememb, tudi cene drugim tržnim predmetom so nespremenjene.

Zelenjava: salata 4–5, zelnate glave 3–4, novi krompir od 1.50 – 2, kumarice 3–4, kumarice za kis 12–15 (za 100 kosov), paradižniki 6–7, repa 3 Din, fižol 3 do 5

Sadjje: bosanske in banatske hruske 4–6 Din, žitno 8–10 Din, grozdje 18, maline 6.50, borovnice 1.50 do 2 Din.

Perutnina: piščanci 12 do 15 Din, večji do 25 Din, kure 25 do 40 Din, petelinji 30 do 40 Din, jajca par 1.50 do 2 Din, čajno maslo 55 do 60 Din, navadno surovo maslo 40 Din, kuhano maslo 45 Din, sirček 9 do 10 Din, mleko 2.50 do 3 Din liter.

Izpred sodišča

Zivahne ženske.

Ce se take začno med seboj pričakati in preklati, potem je joj. In zgodji se, da spravijo včasih še moške v ta močnik, ki pa potem včasih napravijo konec takim husdim jezikom s trdo pestjo, kar jih pa seveda tudi često spravi pred sodišče.

Neka taka precej številna družbica je zavabala danes okrajnega sodnika v takovem »spetirsolu«: št. 28 na okrajnem sodišču. Sodnik vpraša tožnico: »No kaj je govorila?«

»Zmerjal me je, in pa kako, gospod sodnik...«

»Joj, joj, ne, gospod,« se oglaša tožnica tam zadaj na klopi, »Bog pomagaj, to ni res ni res – ni res.«

»Tih, zdaj sprašujem jaz in ta odgovarja. No, torč.«

»Bilo je na hodniku, gospod, in stopila je ona proti moji starji mami in jo je nadpadla...«

»Gospod, to ni res, pa ni res, vsi lažijo, in sam Bog mi je danes živa priča, da to ni res. Kar poklicite ga, gospod sodnik.«

»Tih, žena, če ne, greste iz sobe...«

In tožnica nadaljuje: »Poglejte jo, gospod, strašna je ta ženska in nobenemu v hiši ne da miru. Zmerja, pljuva, poliva in vse različno počne...«

»O joj, o joj gospod, kako laže ta ženska, to ni res, ni ni res, pa ni res, pa ne bo res. Gospod, res je, da ni res. Kar mene poslušajte!«

Sodnik malo nervozno: »Tih! Če ne, greste ven z vašim res in ni res. Strašna ženska ste vi.«

»Ni res, gospod, pa ni res. Tisti Bog, ki tam gori živi, poglejte, gospod, ta mi je priča, da ni res, pa ni res.«

Tožnica: »Gospod, ta ženska tako grdi pljuje, da se vsem gnusi.«

»O Bog ihi poslušaj in povej, da to ni res. Joj, joj, joj meni in vam, kako lažete.«

Sodnik: »No zdaj imam pa dosti...«

megla je nastajala. Ob tem božičnem času je bilo mnogo ljudi na ulicah; tiste, ki so se šetalj za zabavo, je bilo lahko razločevati od onih, ki so jih bili posli zadržali v sredini mesta in ki so hiteli sedaj na vse strani domov k topni peči. Gledališča so bila nabito polna. Dolga vrsta elegantnih, razsvetljenih avtomobilov je vozila vesele večerne družbe. Med njo so bile pomešane skromnejše avtotakse.

Kerry se je ločil od male skupine šteldijivih obiskovalcev gledališč, ki so čakali na postajališču avtobusov, ter je odšel počasi v zapadni smeri. Zamisljeno je gledal pred se. Nasproti oglja Bond Streeta se je ustavil, vrtel svojo palico in strmel v ta ozki bazar Bagdada Zapada.

Njegova atletska postava je bila zavita v volnen plič z dvema vrstama gumbov. Ovratnik si je bil privil do ušes in polcilinder je nosil tako potisnjaven v čelo, da mu je skrival ponosenje modre oči. V istini teži slabici luči ni bilo od obličja nadinspektorja Kerrija druga videti kot njegove blesteče se, svetle zobe, ki jih je vedno kazal, če je žvečil gumi.

Smehljal se je, ko je žvečil. Dvomi so ga privabili ven in temo in začeli vstrečati na trotoarju in se nekaj trenutkov ozirali na desno in levo po Piccadilly, veliki ulici sredi Londona. Noč je bila vlačna in temna, začelo je deževati in

ostre opazke o fantovem šolskem izpričevalcu za boljšo priliko kakor je prvi dan počitnic. Toda starji Kerry ni mogel skrivati svojega veselja — ki je bil po mnenju njegove žene nemoralno — kajti fant je bil najboljši telovadec in sportnik na zavodu. Njegove sportne uspehe je polvalil znamenit mednarodni sportnik in stari Kerry, ki je bil govoril s sportnim profesorjem, je zvedel, da bo njegov Dan postal znamenit amater v boksanju.

»Nisem še imel dečka, ki tako krepko stoji na nogah,« je izjavil profesor.

»Menda še nima popolne teže, toda razvila se bo še in dosegel bo še lepe uspehe.«

Mnenja sem, da ga nobeden starejši ne more prekositi in moram van reči, da boste še imeli veselje z njim.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1926.

Redukcije v notranjem ministrstvu. Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

Vojni gradbeni kredit. Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

Predlog poških učiteljev. Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU, da bi se sestali prihodnji mesec v Beogradu delegati češkega, poškega, bolgarskega in jugoslovenskega učiteljstva. Na tem sestanku bi se razpravljalo o pripravah za vseslovenski učiteljski kongres. UJU je odgovorilo, da za enkrat še ne more sprejeti tega predloga, da ga pa načelno usvaja.

Praoračuni delavskih zbornic znižani. Finančno ministrstvo je reduciralo predložene proračune delavskih zbornic od 26 na 10 milijonov Din. S tem sklepom so prišle delavске zbornice v težak položaj, ker bodo morale v kratkem znatno reducirati svoje uradništvo.

Nova električna centrala v Jugoslaviji. Mestna občina Brod namerava zgraditi veliko, moderno električno centralo, ki bo služila za razsvetljavo mesta, pogon ceste železnice ter v industrijske svrhe mesta in širše okolice.

General Wrangel postane rudniški luženjer. Novosadski listi poročajo, da bo general Wrangel v kratkem zapustil svoje dosedanje stalno bivališče v Sremskih Karlovcih ter se preselil v Bruselj, kjer prevezmo mesto rudniškega inženjerja. Wrangel je namreč v svoji mladosti dovršil študije tudi na moskovski tehnični visoki šoli in napravil inženierski izpit.

Izpit za rezervnega administrativnega podporučnika inženiersko-tehnične stroke — mašinske grane je položil v Beogradu dne 28. julija g. Doro Fakin iz Ljubljane.

Zanimiva tiskovna pravda se bo razvila v Zagrebu. Tamošnji prodajalci čevljev so vložili zoper znano tvrdko Bata tožbo, ker je baje v nekem svojem inseratu trdila, da zahtevajo jugoslovenski prodajalci čevljev povrašanje uvozne carine na čevlje, da bi tako lahko svoje zaloge dražje prodali. Zagrebški trgovci s čevljimi se utiijo radi tega prizadeti in so v svoji organizaciji sklenili, da vsak zase tožijo tvrdko Bata radi zaščitnega potoma tiska. Za zadevo vla in vseh krogih veliko zanimanje, zlasti še, ker zahtevajo tožitelji od tvrdke Bata velenje odškodnine.

Prenapoljenost zavodov za umobolne. Ravnateljstvo državnih dobrodelnih zavodov sporoča: Prenapoljenost vseh naših zavodov za umobolne je postala absolutno neznotra in zato opozarjam vse privratnike in županstva, ki dobe poziv do sprejmejo bohniku v domačo oskrbo, da se temu pozivu takoj in brez pogojno pokor kajti le tako bo omogočeno še nadaljnje sprejemati v opazovalnico bolnike. Pri tem pa se naj — sklicuj se na ponovna obvestila v časopisih — omenujejo gg. zdravnik na one službe, ki so zavodove oskrbi absolutno potrebitni. Ako se ne bodo upoštevale te želite, primorani bomo opazovalnico povsem sistirati.

Miklošičeva slavnost v Ljutomeru. Vabilo, ki ga je poseben odbor razposlal izven Prlekije živečim Prlekom, seveda ne pomeni, da niso dobrodošli vsi, ki se ponosajo s tem, da so Prleki in žive v Prlekiji. Vabljeni pa so sploh vsi Slovenci, ki znajo ceniti kri svoje krv. Železniške zvezze so dovoli ugodne. Za Ljubljano je najboljša zveza odhod 5.26., dohod v Ljutomer 11.24., za soboto, dne 7. avgusta odhod 7.43. dohod v Ljutomer 14.48., odhod 12.14., dohod v Ljutomer 18.47. Za Maribor: odhod 4.55. dohod v Ljutomer 8.11.; odhod 8.12., dohod v Ljutomer 11.24.; za soboto, dne 7. avgusta odhod 11.38. dohod v Ljutomer 14.48.; odhod 15.43. dohod v Ljutomer 18.47. Vožnja polovična (cela vozovnica) z vlažnim postajnim žigom, legitimacija v obč. uradu v Ljutomeru. Pričetek slavnosti ob 12.30. Pri slavi, maši ob 10.30 igra ljutomerska trška godba znano mašo Ivana Miklošiča. Neoficijski posnetnik iz bolj oddaljenih krajev priporočamo, da prenočijo od 7. do 8. avgusta v Ptiju ali Mariboru, od koder dospelo ob 11.24. v Ljutomer; število prenočišč je namreč precej omejeno.

Podružnica SPD v Kranjski goridi po severozapadni strani Prisanika novo pot, ki bo imela okrog 1200 m relativne višine in bo mestoma speljana naravnost navpično po klinih in žicah. Opozarja vse turiste, ki so namenjeni na Prisanik (Prisank) (Prisank), bodisi od naše ali italijanske strani, naj bodo skrajno previdni in naj ne prožijo kamnja, vsaj v severozapadno stran stene ne. Vsak, tudi majhen kamenček, je lahko usoden po delave spodaj, ki so na vrhi namezani na 15–20 m globoki steni, kjer zabilo klinje in potrebne oprimke. Če bo vreme ugodno, bo pot še letos do vrha dosegrena in otvorenja. Odbor je pretrekle dnevo sklenil, da napravi drugo leto od te poti varianto skozi Prisanovo okno.

Cerkveni župnišči izropano. V Petrovem selu v Bački je bil minulo nedeljo izvršen drzen vlot. Doslej neznamni storinci so ponoči vlomljili v tamošnjo rimsko-katoliško cerkev ter jo popolnoma izropali. Odnesli so več kelihov in moštrancov velike vrednosti, razne oltarne prite in več velikih prog. Obiskali so pa tudi župnišče, ki stoji na samoti. Iz župnišča so odpeljali 600 kg težko železno blagajno, ki so jo naslednjega dne našli v gozdu nedaleč od vasi, seveda popolnoma izprazneno. V blagajni je bilo nekaj nad 100.000 dinarjev gotovine. O storilčih manjka vsaka sled. Prebivalstvo je radi tega drznega ropa zelo razburjeno. Način vloma kaže na to, da so ga izvršili izzolani tatovi, ker so blagajno strokovno odprli.

Dnevne vesti. V Ljubljani, dne 4. avgusta 1926.

— Dan vojakov iz svetovne vojne bo letos zopet na Brezjah, in sicer v nedeljo 8. t. m. Zopet se snidemo, da si obudimo lepo in žalostno spomine na dni svetovne tragedije, da utrdimo naše prijateljske vezi in se še tesneje zaružimo v močno armado krepkih mož, ki s težkim srečem zre na uso do naših bratov v Primorju in Korotanu. Spominjali se bomo padlih tovarišev, ki jim ni bilo usojeno, da dočakajo svobodo domovine. Zato prihitimo 8. avgusta vsi na Brezje. Železnicu nam nudi polovito vožnjo (vozovnico morajo biti na odhodni postaji opremljene z mokrim žigom in veljajo tudi za povratek). Bratje, na veselo svinjenje! Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

— Predlog poških učiteljev. Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU, da bi se sestali prihodnji mesec v Beogradu delegati češkega, poškega, bolgarskega in jugoslovenskega učiteljstva. Na tem sestanku bi se razpravljalo o pripravah za vseslovenski učiteljski kongres. UJU je odgovorilo, da za enkrat še ne more sprejeti tega predloga, da ga pa načelno usvaja.

— Proaračuni delavskih zbornic znižani.

Finančno ministrstvo je reduciralo predložene proračune delavskih zbornic od 26 na 10 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev. Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

Na predlog vojnega ministra je vlada odobrila več gradbenih kreditov, med njimi tudi za nove vojašnice v Sloveniji. Vojašnica Škofti Leki bo veljala 6 milijonov Din.

— Predlog poških učiteljev.

Savez poških učiteljev je predložil našemu UJU,

Notranje ministrstvo izdaje načrt redukcije nepotrebnih oddelkov in odvišnega števila administrativnih uradnikov. V poštev pridejo zlasti posebni oddelki za poedine pokraline stare Srbije, ki so bili absolutno nepotrebni.

— Vojni gradbeni kredit.

To in ono

Jan Kasprowicz umrl

Iz Zakopan na Poljskem prihaja veste, da je umrl tam v nedeljo po dolgi bolezni največji sodobni poljski pesnik Jan Kasprowicz. Malokateri moderni poljski pesnik ima za seboj tako pestri mizelni in umetniški razvoj kakor Kasprowicz, ki velja splošno za največjega poljskega pesnika noveje dobe. V njegovem značaju in literarnem delovanju sta se borila že od početka nagnjenje k misticizmu in globok socijalni čut, dokler ni zmagal neke vrste panteizem.

Iz te notranje borbe in razdvojenosti so nastale v Kasprowiczevem razvoju tri glavne stopnje: estetska, moralna in verska. Kasprowicu se pozna vpliv sodobne evropske poezije, vendar pa je pesnik dozoreval z duševne in umetniške strani zelo počasi, med hudi mi notranjimi boji in krizami. V tem pogledu spada Kasprowic izrazov med najzanimivejše pojave v svetovni literaturi. Kasprowicz je bil prvotno z dušo in telesom vaščan, kmetski pesnik. Pozneje se je uklonil pozitivizmu, ki je bil takrat na Poljskem splošno priznan, in poglavoma se je razvila v ujem socialna, filozofska in verska poezija.

Kasprowicz je bil mistik že od svojih prvih pesniških ciklov, zakaj njegova duša je prekoračila tudi v racionalističnem štadiju meje pozitivizma in se spajala s pojavijo vesoljstva. V svojih najlepših delih (»Knjiga siromakov«, »Zgodba o viteškem konju«, »Hinne«, »Ljubezen« in »Na vrhuncu smrti«) prihaja pesnik do naziranja, da je zlo večno in da satan krepi drži v rokah svoje žrtve, da pa je na svetu ljubezen in lrepnenje po plemenitosti. Kasprowiczeve drame in mojstrski prevodi vseh Shakespearejevih del so samo dopolnilo avtorjevih pesniških zbirk.

Jan Kasprowicz je bil rojen 12. decembra 1860 v Krynawech na Poznaškem. Gimnazijo je študiral v Poznašku, univerzo pa v Lipsku in Vratislavi, kjer se je posvetil filozofiji, literaturi in zgodovini. Že v zgodnjem mladosti je vzbujal s svojimi stihi splošno pozornost. V Šleziji se je udeležil kot študent delavskega pokreta, za kar je bil obsojen na pol leta ječe. Cela vrsta njegovih pesmi govori o težki usodi trpinov, vendar pa Kasprowicz nikoli ni bil pesnik pesimizma. Vse življenje je veroval v lepo bodočnost človeštva. Poljsko literaturo je obogatil s krasnimi prevodi Shakespearja, Byrona in Hauptmanna.

Tragičen konec zakona

V Olomoucu biva že dolgo let trgovec s premogom in lesom Dosoudil z ženo Josefo. Zakonca Dosoudil, ki sta poročena že 20 let, sta se začela zadnje čase prepričati. Žena je očitala možu nezvestobo, mož je pa trdi, da ima žena druge slabe lastnosti. Končno sta zahtevala ločitev in sodeč je jenji želji pred dverja meseca ugodilo. Radi velike stanovanskih bede sta pa morala ostati ločena zakonca skupaj in ker se nista razumela, je mož preizdal stanovanje tako, da sta stanovala vsak v svoji polovici.

V soboto dopoldne so zaslišali sosedje v kuhinji ropot in krik. Ker pa

so bili prepričeni med zakoncem Dosoudil na dnevnem redu, se za to ničte ni zmenil. Opoldne je stopila žena vsa razburjena v bližino trgovino in se takoj vrnila. Nečak minut pozneje se je začula iz kuhinje močna detonacija. Okna so se razbila in iz kuhinje se je valil gost dom. Kmalu je planil na cesto Dosoudil, ki je bil ves v plamenih. Skočil je v cestni jarek, kjer je ostalo od zadnjega dežja še nekaj vode, in tako se mu je posrečilo pogastiti gorečo obliko. Prispela je policija, ki je prepeljala obžganega Dosoudila v bolnico. Nato so začeli stražniki iskat njegovo ločeno ženo. Našli so jo onesvesčeno v spalnici. Kraje je bilo ležala steklenica, v kateri je bilo še nekaj kapelj izola. Tudi njo so prepeljali v bolnico.

Ko se je zavedla, je izpovedala, da je prisla v kuhinjo, ko je Dosoudil baš kuhal. Poklicala ga je in mož se je obrnil tako, da je stal s hrbotom proti stedilniku. Tisti hrab je izilil žena iz velikega lonca na stedilnik položil literbencina, ki se je takoj vnel. Nastala je močna eksplozija. Misleč, da je mož mrtev, je hotela Dosoudilovo izvršiti samomor. Samomor se je posrečil, zato kaj žena je v nedeljo v bolnici umrla. Mož ima nevarne opeklime v obrazu, na hrbitu in na obeh nogah tako, da najbrže ne bo postal pri življenu.

Duh brata Johanesa

Danskim oblastim, osobito policiji sta delala zadnje čase velike preglavice spiritist instalater Fog in njegov medij, ga. Andersenova, ki sta zdravila ljudi s pomočjo duhov. V aprilu so ju aretirali in obsoobili na občutno denarno globo, toda spiritista sta odločno izjavila, da svojega človeko-ljubnega delovanja ne mislita opustiti. Obljubo sta držala tako točno, da so ju moralni te dni znova aretirati in odpeljati iz mesta Adense, kjer sta ogrožala življenje in zdravje lahkovernih ljudi.

Fog trdi, da govoril iz Andersenove duh znatenega zdravnika, brata Johanesa, ki je živel na Danskom pred 200 leti. Brat Johannes odnosno njegov duh je lečil nedavno nekega na želodcu bolnega moža. Predpisoval je bolniku razna lekarstva dodelj, dokler ni siromak umrl. Obdukcija njegova trupla je dokazala, da je mož umrl radi notranjega izkravjenja. Ta pacient je padel nekoč z voza in si ranil želodec, ko je hotel poiskati dobrega zdravnika, ga je posetil Fog in mu povedal, da je duh brata Johannesa poveril lečenje njemu. Neki domi, ki je tudi trpela na želodcu, je predpisal Johannesov duh zelo čudne pilule. Narejene so bile iz kruha, petresilja in parafina. S temi pilulami se je bolnica preživila tri tedne. Ravnala se je točno po navodilih Johancosvega duha. Sirota je s to hranjo tako omagača, da je ostala od nje sama kost in koža. Končno so sorodniki poklicali zdravnik, ker so se bali, da spravlji Johannesov duh bolnico na oni svet.

Policija se je začela zanimali za ta originalna način lečenja. Preiskava je bila, da je bila Johannesova praksa zelo razširjena. Johannesov duh je imel celo svoj sanatorij, ki se imenuje »Nada svetlobe«. Duh brata Johannesa se-

voda ni imel od lečenja nobene koristi, pač pa sta imenito služila medij in njegov trgovski zastopnik Fog. Oba je policija izročila sodeč.

Originalna sleparija

Pariski kazensko sodeč je imelo opraviti te dni z originalnim sleparjem. Obtožen je bil neki Levet, ki je moral biti zelo dober psiholog osobito v poznavanju ženskega spola. Ljudje, ki se pojavijo s sklepanjem fiktivnih zakonov, morajo sploh dobro poznavati ženske. Levet jih je pa poznal še bolje kot običajni sleparji. Zenske so navadno lahkoverne in rade verjamejo moškemu, posebno če zna z njimi občevati. Levet je znal izrabiti to žensko slabost tako, kakovih nihče drugi.

Navadni sleparji operirajo samo z žensko željo poročiti se in biti preskrbljana za vsako ceno. Levet je pa izbral svoje žrtve samo med takšnimi ženskami, ki bi se bile rade poročile in ki so imelo veselje do literature, osobito do poezije. Ko je naletel na tako žensko, ki je pomiloval roko in srce, obenem pa možnost, da se v literaturi proslavi. Trdil je namreč o sebi, da je glavni urednik in lastnik velikega lista, lastnik tiskarne, v kateri se ta list tiska in lastnik krasnega gradu, kjer so danviši pogoji za pesnikovanje. Naravno da je imel Levet pri ženskah velik uspeh. Stavilo njegovih žrtv je zelo veliko. Sodeč jih je poklicalo kot priče in sirote so priznala svojo lahkomiselnost, ki je spravila mnoge ob vse premoženje.

Umori in samomori

V nedeljo je odkriloročništvo v Podboranah pri Litomeřicah na Českem roparski umor. Čigar žrtve je postal okrajni inšpektor zavarovalnice »Phönix«, trgovec z železnino Kuhmann. Umorjenega Kuhmanna je našel neki deček, ki je prišel v njegovo trgovino. Takoj je bilo obveščeno oročništvo, ki je ugotovilo, da je Kuhmann posojil tudi denar. Zato ga je umoril najbrže kak dolžnik. Morilec je nato udaril z železnam drogom svojo žrtve po glavi tako, da je takoj zastopila smrt. V trgovino so prignali policijskega psa, ki je pa sied izgubil.

Odlična osebnost predvajnega madžarskega gospodarskega življenja, Viljovl kralj in veletrgovec Geza Hoffmann je izvršil v ponedeljek v Budimpešti samomor. Dopoldne je izplil večjo količino veronal in popoldne je v sanatorijskem umru. Hoffmann je bil pred in po vojni gospodar madžarskega fižolovega trga. Po njegovih zaslugah je začela Madžarska izvajati fižol in grah tudi v Južno Ameriko, za kar je dobil Hoffmann naslov bolivijskega konzula. Začetkom vojne so cenili njegovo imetje na več milijonov zlatih krov. Hoffmann je obdržal svoje bogastvo tudi po vojni. Zadnje čase je pa napravil v Evropi ogromne transakcije, ki so se mu ponešrečile tako, da je izgubil velik del premoženja. V obupu je izvršil samomor.

Bivši oskrbnik veleposestev princa Ludvika Windischgrätzta, generalni ravnatelj Viktor Halacz iz Blatnega potoka je hotel v ponedeljek izvršiti v Budimpešti samomor. Našli so ga onesveščenega v nekem hotelu. Zagril je več

tablic luminala in policija domneva, da se je hotel zastrupiti. Njegov brat pa trdi, da Halacz zadnje čase ni mogel spati in zato si je hotel pomagati z uspavalnim sredstvom.

Borba z divjimi lovci

V soboto sta odšla v gozdni revir pri Banski Štiavnici na Slovaškem gozdarjan. Jan Rottary in njegov pomočnik Jan Hudec. Bila je že noč, ko sta enkrat zagledala v gozdu neznanega divjega lovca s puško na ramu. Rottary je zakril: »Roke kviku!«, toda divji lovec je hitro pobegnil. Gozdar in pomočnik sta planila za njim in ga hotela dohititi, toda zman. Divji lovec je kmalu izginil v temi. Ko sta se pregnalca pripravila, da je ves trud zman, sta se rapotila domov.

Na povratku so ju pa napadli divji lovci, ki so začeli iz neposredne bližine strelijeti. Gozdar in oskrbulnik sta skočila za debelo drevo in začela na strele odgovarjati. Bitka je trajala pet minut. Padlo je obeli strani nad 100 strelov. Ko so divji lovci nehalni strelijeti, je gozdar zaklical pomočnikom, naj se splazi iz gozda in hiti v bližnjo vas po kmeter, da bi divje lovec ujeli. Toda pomočnik je odgovoril, da ne more hoditi, ker je ranjen v bok in v roko. Končno si je njegov pomočnik toliko opomogel, da je vstal in se počasi napotil proti vasi. Komaj se je pa oddalil kakih 600 korakov od gozdarja, je zasišil nove strele. Bilo je jasno, da so začeli divji lovci zoper strelijeti. Pomočnik je vedel, da je gozdarjevo življenje in nevarnost, toda vrnil se ni mogel, ker je že omagoval. Poleg tega pa tudi nabojev ni imel. Z veliko težavo je prispel v vas in obvezil kmeter, ki so odšli z vozom po ranjene gozdarja. Gozdarja so našli s prestrelieno glavo mrtvega. Divji lovci so se nameščali po bitki vrnili in ustrelili ra-

njenega nasprotnika. Oročništvo je drugi dan dva divja lovec artilerijo, ostalih pa še niso mogli najti.

Francosko letalo

Iz Hamburga v Newyork 36 ur!

V Düsseldorfu se je vršila koncem julija skupščina nemške Znanstvene družbe za zračno plovbo. Na skupščini je dr. E. Rumpler poročal o načrtih za orjaško transoceansko letalo, ki bo brez prestanka lahko letelo 4000 km in pri tem nosilo 130 potnikov in 25 mož posadke. Letalo bi imelo povprečno hitrost 250 km na uro in bi rabilo iz Hamburga v Newyork le podljudi dan, dokler rabi danes najhitrejši brzoparnik za isto po 6 do 7 dn.

Po Rumplerjevih načrtih bi imel novi zračni orjak 10 motorjev po 1000 KS. Zgrajen bi bil hidroplan in oskrbljen z najmodernejšimi varnostnimi pripomočki. V Širino bi meril aeroplano 94 m, dolg pa bi bil 40 m. Teža polno natovorenega letala bi znašala 115 ton.

Rumpler upa, da bo njegovo letalo že prihodnje leto prvič poletelo iz Evrope v Ameriko.

× Pepež ne bo več sprejemal protestantov. Kakor poročajo rimski listi, je izšla v Vatikanu naredba, da pepež ne bo več sprejemal protestantov v audiencijih in da jih radi tega sploh ne sme več puščati v vatikanske prostore. Baje se je pričel v zadnjem času več incidentov. Kot najhujši se navaja ta, da neka Angležinja, ki je protestantske vere, ob prihodu pača ni hotela pokleniti. Radi je našlo v Vatikanu silno razburjenje, ki je bilo neposreden povod za najnovejšo edredbo.

× Šahovski turnir med Avstrijo in Nemčijo, ki se je vršil na Dunaju, je bil v ponedeljek zaključen. Zmagala je Avstrija, razmerju 6½ : 5½.

Lep nov član

na prodaj po zelo solidni ceni Izve se na Sv. Petra c. 85. Ljubljana

Izurjena kuharica

ki prime tudi za druga dela, si išče k mail rodbini Ponudbe na upravo lista pod Kuharica 2245

Državni uradnik

vpotoken, več slov, in nemškega jezika, strojepisja, knjigovodsiva in drugih pisarn, id. išče službe. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod Upokojence 2247

Zobozdravnik

dr. Rudoschegg ne ordinira od 5. do konca avgusta.

MARJA OŽBOLT tož. VILAR

trgovca člena

poročna

FUDOB

Originalna Stollwerck čokolada, bonboni in karamele

nedosegljivi v kvaliteti, se zopet dobe. — Kjer bi se ne dobili, obrnile se na:

J. Krek, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4

St. 20 039 1426

ref. IX.

RAZPIS.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

tesarskih, krovskih in kleparskih del

za zgradbo nove stanovanjske hiše na Ahacljevi cesti v Ljubljani.

Vsi potrebeni podatki se dobe od srede, dne 4. avgusta t. l.

dalje v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica štev. 1.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 11. avgusta t. l. do 11. ure

dopoldne pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 3. avgusta 1926.

2240

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PO DRUZNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Tret, Agencija Legato.

Deželnika glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Se priporoč